

Таким образом, первый из рассмотренных методов обеспечивает более высокий оптимальный уровень качества нового изделия и его более высокую значимость.

Литература

1. Карлик Е.Ш. и др. Затраты на повышение качества продукции на машиностроительных предприятиях. - Л: ЛДНТП, 1989.
2. Система управления качеством. Оценка технического уровня изделий электронной техники. Отраслевой руководящий материал. РМ П.091.142-76. -М: ВНИИ "Электронстандарт", 1976.
3. Крылова Г.Д. Зарубежный опыт управления качеством. -М: Издательство стандартов, 1992.

ПРОЕКТУВАННЯ МЕТОДІВ ІНЖЕНЕРНО-УПРАВЛІНСЬКОЇ ПРАЦІ

к.с.н., доц. Нижник В.М.,
ст. Шляхова Л.,
ТУП, Хмельницький

В умовах формування ринкових механізмів та збільшення кількості підприємств-конкурентів неодмінно постає питання визначення оптимальної чисельності інженерно-технічних працівників (ІТП), оскільки їх заробітна плата складає чималу частку у загальних витратах на виробництво продукції. Собівартість виготовлення виробів, а разом із тим чисельність працюючих, залежить від багатьох факторів, серед яких методи виконання робіт є чи не найважливішими.

Від обраних методів вирішення техніко-економічних завдань залежить швидкість їх виконання, а значить, і необхідна чисельність спеціалістів. Вірно обрані методи праці у виробничій діяльності інженерно-управлінських працівників зменшують час виконання ними робіт. Як оцінити вплив методів виконання інженерно-управлінських робіт на їх тривалість, до яких змушених спрощень у методах праці слід приходити, щоб у цілому зменшити час виконання тієї чи іншої функції управління і при цьому виконати її якісно? Ці та інші питання, пов'язані з методами праці ІТП, як на практиці, так і в науковому середовищі не тільки не вирішені, але навіть і не зазначались.

Перш, ніж перейти до основних положень проектування оптимальних методів праці, необхідно зупинитись на визначенні ключових термінів, а саме: що слід розуміти під "методом праці", як можуть бути згрунтовані методи, за якими ознаками будувати їх класифікатори?

Метод праці - це спосіб виконання певних елементарних дій, прийомів, операцій, процедур, робіт, функцій управління, який узгоджений у просторі та часі, що найбільш повно відповідає досягненню поставленої мети.

"Оптимальним" методом праці називається метод, який поєднує новітні засоби і передову техніку та технологію з метою скорочення часу і зменшення трудомісткості виконання певних функцій. Оптимальність, у нашому понятті, - це критерій, за якого вірно обрані методи праці дозволяють виконувати певні функції управління без відхилень від нормативів часу на їх виконання. Ясна річ, що нормативи чи норми у такому випадку повинні бути технічно-обґрунтованими і відповідати виробничим умовам праці. Застосування оптимальних методів праці, безумовно, веде до збільшення швидкості виконання робіт, а значить, до зменшення чисельності спеціалістів, якою можна виконати такий же обсяг робіт. Отже, виконанню тієї, чи іншої функції управління повинні передувати розробка технології / маршпрутною, операційною / розумовою праці, проектування оптимальних методів її здійснення, вибір засобів вирішення завдань. Наприклад, функція " Бухгалтерський облік "включає, серед інших робіт, облік інструменту та засобів виробництва /приспособів/ . Змушений проступанням у роботі тут може бути: відмова від дублювання інформації в книгах видачі інструментів і в особистих картках робітників. Засобами, за допомогою яких ефективно здійснюється облік інструменту та приспособів є : ППЭВМ і програмне забезпечення, яке дає певну економію часу на пошук, групування, сортування виданого інструменту. Впровадження передової запроєктованої технології, оптимальних методів праці та сучасних засобів обліку дозволить зменшити затрати часу, за нашими спостереженнями, на 25 відсотків. І це виконання лише однієї роботи у межах тільки однієї функції. Отже, розробка і впровадження оптимальних методів праці службовців на підприємствах збільшить чисельність залучених працівників, тобто, в цілому, ефективно вплине на управління виробництвом.

В сучасних умовах доводиться мати справу з методами праці службовців, які вже склалися у процесі управління. Кожен спеціаліст користується " своїми " методами виконання операцій, робіт, функцій, хоча загальні підходи майже однакові. Проте відсутні теоретичні положення висунутої ідеї, не розроблений механізм проектування методів праці, не визначені складові частини даного процесу. Практично, робота на виробництві, у зв'язку із закриттям лабораторій / бюро / з наукової організації праці / НОП / не ведеться, теоретичні дослідження не проводяться із-за відсутності фінансування. Хоча розробці передових методів праці " білих комірців " у високорозвинутих країнах приділяється належна увага.

Методи праці не слід ототожнювати із операціями та послідовністю виконання дій і прийомів. Адже певні дії, прийоми, операції, функції можна по різному виконувати, тобто різними методами. Як виконувати ті чи інші дії у процесі розумової діяльності, в якій послідовності їх виконувати, якими засобами скористатися - всім цим вимогам повинен відповідати запропонований метод праці будь-якого службовця. Професійно-кваліфікаційні посадові інструкції мають бути доповнені загальними методами праці, а в умовах окремого підприємства

конкретизованими, що безпосередньо відповідають існуючим умовам праці.

За способом розробки, методи праці спеціалістів можуть бути розроблені аналітично, експертно і за допомогою математичного моделювання (рис.1). Аналітичний спосіб розробки має два різновиди: досвідно-статистичний, суть якого полягає у створенні методів праці за допомогою зібраного статистичного матеріалу і досвіду працівника, який проектує методи праці; розрахунково-аналітичний, за допомогою якого методи праці розробляються шляхом проведення певних розрахунків та їх аналізу. Експертний спосіб полягає у тому, що розробкою методів праці займаються експерти / найбільш досвідчені фахівці /. Визначним є той метод праці, якому віддана перевага більшості експертів. Спосіб розстановки пріоритетів - один із різновидів експертних досліджень, за допомогою якого методи праці оцінюються за прийнятою шкалою і ранжуються за кількістю набраних балів чи коефіцієнтів. Спосіб комісії полягає у тому, що спочатку створюються окремі комісії експертів, які пропонують найбільш ефективні, як на їх думку, методи праці, а потім узгоджується загальна думка всіх комісій і приймається єдине рішення. Спосіб математичного моделювання передбачає розробку методів праці за допомогою створення матмоделей, які є прототипом / аналогом / проєктуючих методів.

У процесі виробничої діяльності спеціалістів зустрічаються такі види робіт, які можуть бути виконані не одним, а тільки декількома працівниками. У такому випадку, слід проектувати не індивідуальні, а групові методи праці службовців. Наприклад, функція контролю якості продукції повинна передбачати проектування єдиного регламенту сумісної діяльності виконавців, які контролюють якість продукції. Розділ затрат часу на контроль якості продукції між виконавцями слід здійснювати з використанням показників, які характеризують раціональні співвідношення в затратах часу на колективні та індивідуальні роботи, що виконуються окремо і разом службовцями різних спеціальностей. Проектування методів праці виконавців ґрунтується на кількісній оцінці виробничих зв'язків працівників служби, лінійних керівників робітників. Враховуючи важливість інформаційних зв'язків у забезпеченні прийняття рішень по досягненню заданого рівня якості продукції, в методі вказується склад інформації, її призначення, форма, засоби, періодичність отримання інформації.

За способом обґрунтування методи праці службовців поділяються на такі, що основані на: розрахунках ефекту від їх впровадження, визначенні відхилень, побудові раціональних балансів робочого часу і даних статистичної звітності. Представляти методи праці можна у вигляді блок-схем /послідовності/ виконання операцій, таблиць, графіків, процедурограм.

Процедурограми - це визначений порядок виконання функцій з детальним операційним їх аналізом, який показує послідовність виконання видів робіт у межах відповідної функції для досягнення кінцевого резуль-

тату. Детальний операційний аналіз інженерної чи управлінської роботи, який супроводжується поділом найважливіших операцій на типові дії, дозволяє ретельно проаналізувати весь трудовий процес; знайти резерви скорочення трудозатрат і на цій основі спроектувати більш раціональні методи праці спеціалістів, з більшою віддачою використати технічні засоби на кожному робочому місці.

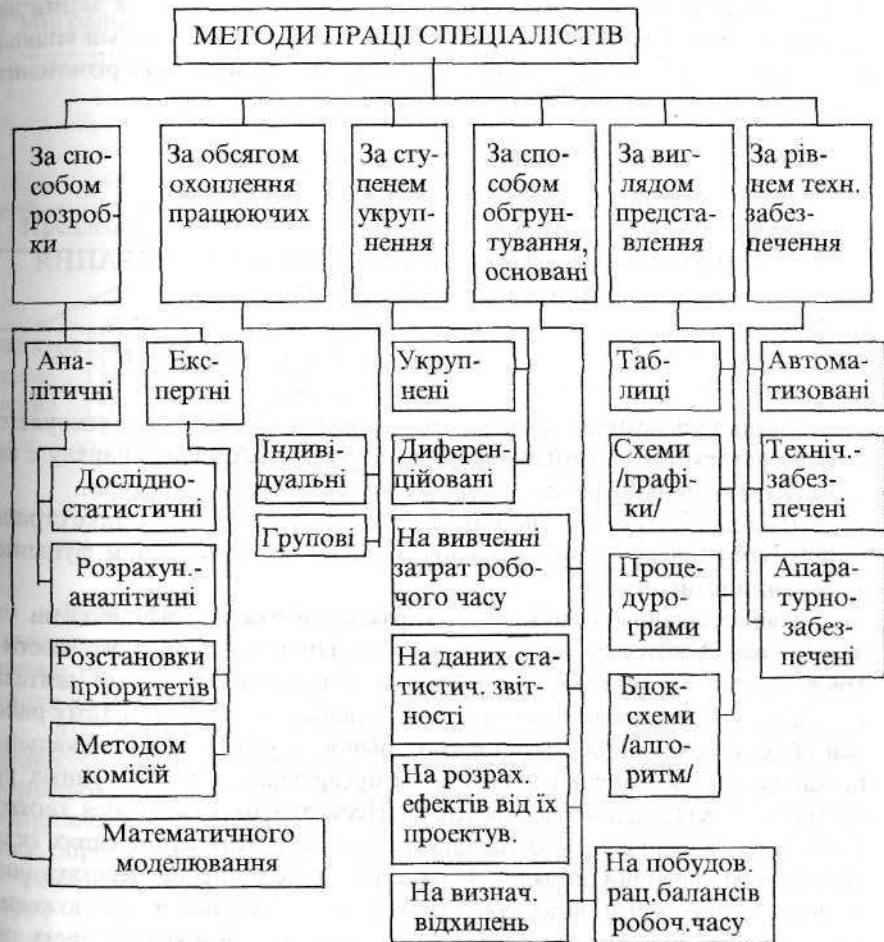

Рис. 1. Класифікатор методів інженерно-управлінської праці

Поряд з процедурограмами для вивчення та раціоналізації документопотоків слід використовувати так звані оперограми, які забезпечують наглядність послідовності прийомів виконання робіт. Спрощення маршрутів руху документів та визначення раціональних прийомів і ме-

тодів виконання робіт неодмінно приведе до економії часу на їх виконання.

За рівнем технічного забезпечення методи праці є автоматизовані, технічно та апаратурно забезпечені.

Аналізуючи розроблений класифікатор, слід зазначити, що автори не претендують на повноту і вичерпність вказаних ознак, за якими він складений. Класифікатор може бути доповнений з появою більш впливових ознак, які значно повніше характеризуватимуть всю різноманітність методів праці спеціалістів.

ПРОБЛЕМЫ ФОРМИРОВАНИЯ И ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ РЫНКА ТРУДА В УКРАИНЕ

к.э.н., доц. Торгова Л.В.,

асс. Емельяненко Л.М.,

ТУП, Хмельницкий

Процесс перехода к рыночным отношениям в Украине ускоряется и приобретает необратимый характер. В рыночный обмен наряду с капиталом, жилищным фондом, землей включается и рабочая сила.

В настоящее время одной из ключевых проблем в экономике страны становится решение вопроса о формировании и эффективном функционировании рынка труда.

Существование рынка труда характеризуется специфическими отношениями, в которые вступают поставщики (носители) способности к труду и его покупатели (потребители) в процессе трудовой деятельности. Можно утверждать, что индивидуальные сделки по найму рабочей силы в совокупности составляют рынок труда, а индивидуальные продавцы и покупатели рабочей силы превращаются в совокупных работников и владельцев рабочей силы. Несмотря на кажущуюся хаотичность и беспорядочность заключаемых сделок, в этих отношениях складывается внутренний порядок и их строгое подчинение действующим рыночным законам и, в первую очередь, закону спроса и предложения. На рынке труда вступают во взаимодействие и взаимозависимость его составные части - предложение рабочей силы и спрос на нее, что осуществляется через потребность рабочей силы при наявности рабочих мест у собственников производства. Таким образом, состояние рынка труда определяется, в конечном счете, соотношением предложения рабочей силы и спроса на нее. Изложенные выше положения позволяют сформировать модель функционирования рынка труда, представленную на рис. 1